

Okos könyvtárakkal az okos közösségekért¹

KOVÁCSNÉ KORENY Ágnes

Bevezetés

Az elmúlt két évtizedben világszerte jelentős változásokon mentek keresztül a közkönyvtárak. Ezek közül talán a legfontosabb, hogy a hagyományosan gyűjteményspecifikus települési könyvtárak szakítottak a tradicionális működési modellekkel, s közösségvezérelt alapú, nemcsak a közösségért, hanem a közösséggel együtt működő könyvtárakká váltak. Az addig csendes, introvertált könyvtárak a tárolás és a hozzáférés biztosítása mint alapfunkciók mellett számos új funkciót, feladatot vállaltak magukra. E fontos változás egyik legfontosabb előmozdítója a technológiai fejlődés volt, mellette azonban az életmódbeli változások, a tanulási módok megváltozása, a kommunikációs eszközöknek és modelleknek a megváltozása is katalizálta azt, hogy a közkönyvtárak új utakat keressenek a fennmaradás érdekében. Sorra hallhattuk továbbá a híreket a világ számos országából a könyvtárbezárásokról, a finanszírozás, a támogatások csökkenéséről is. Mindezek a változások új gondolkodásmódot, új stratégiát igényeltek a könyvtáraktól a fennmaradás és a relevánsnak ma-

radás érdekében. A könyvtárak folyamatosan arra keresik napjainkban is a választ, hogyan tudnának megújulni, hogyan tudnának válaszokat adni ezekre a kihívásokra.

A könyvtár mindig is az az intézmény volt, amely elsőként nyitott az újdonságokra, s ahol a technológiai változások is elsőként jelentek meg. A digitalizálás, az RFID rendszerek, az e-információk és dokumentumok, az online adatbázisok már mindennapi elemei bármely könyvtár működésének, szolgáltatási rendszerének.

A technológiai fejlődés mellett lényegi változás az újragondolt könyvtárak megjelenése világszerte. Sorra épülnek azok az ikonikus épületek, amelyek már nem csak könyvtárak, hanem sokkal többek annál, s egyfajta turisztikai vonzerőt, attrakciót is jelentenek a településen, szervesen illeszkedve a városok életébe. Megsokszorozódott a látogatók száma ezekben az új típusú könyvtárakban, amelyekbe már nemcsak könyvért, nemcsak a gyűjteményért mennek az emberek, hanem élményekért, melyek egyik fő eleme maga az épített környezet, az újragondolt terek, s mindazok a szolgáltatások, melyeket ezek a terek

támogatnak, kiszolgálják.

A sikeres köztérként, s egyben harmadik helyként működő könyvtárak egészen új funkciókat töltenek be a közösségek életében: az információhoz és a tudáshoz való hozzáférés biztosításán túl a dán four-space-model² szerint az alkotás, a tanulás, az inspiráció és a találkozások helyeként működnek. A könyvtár világszerte egy biztonságos hely, a társadalmi, szociális és digitális befogadás helye, az élethosszig tartó tanulás egyik legfontosabb helyszíne, valamint az emberek és csoportjaik közötti interakciónak helyet és alkalmakat biztosító közösségi tér.

Mindezeknek a változásoknak az ellenére az okos városokról való gondolkodásból, fejlesztési tervekből rendre kimaradnak a könyvtárak világszerte. Joggal merülhetnek fel tehát bennünk a következő kérdések:

1. Hogyan tudnak/tudnának a könyvtárak hozzájárulni az okos városok megteremtéséhez?
2. Hogyan tudják a könyvtárak megmutatni azt a kapacitást, amellyel a célok eléréséhez hozzá tudnak járulni?
3. Milyen tudásra, ismeretekre, képességekre és attitűdökre van ehhez szükség a könyvtárak, könyvtárosok részéről?

Okos város

„Az okos város nem egyszeri akciókból, beruházásokból, szigetszerű megoldásokból áll össze, hanem egy olyan működési modell, amely a folyamatos fejlesztésre épít, a fejlesztések középpontjában pedig a települések legfontosabb szoftverei, a lakosság és a helyi cégek állnak.”³

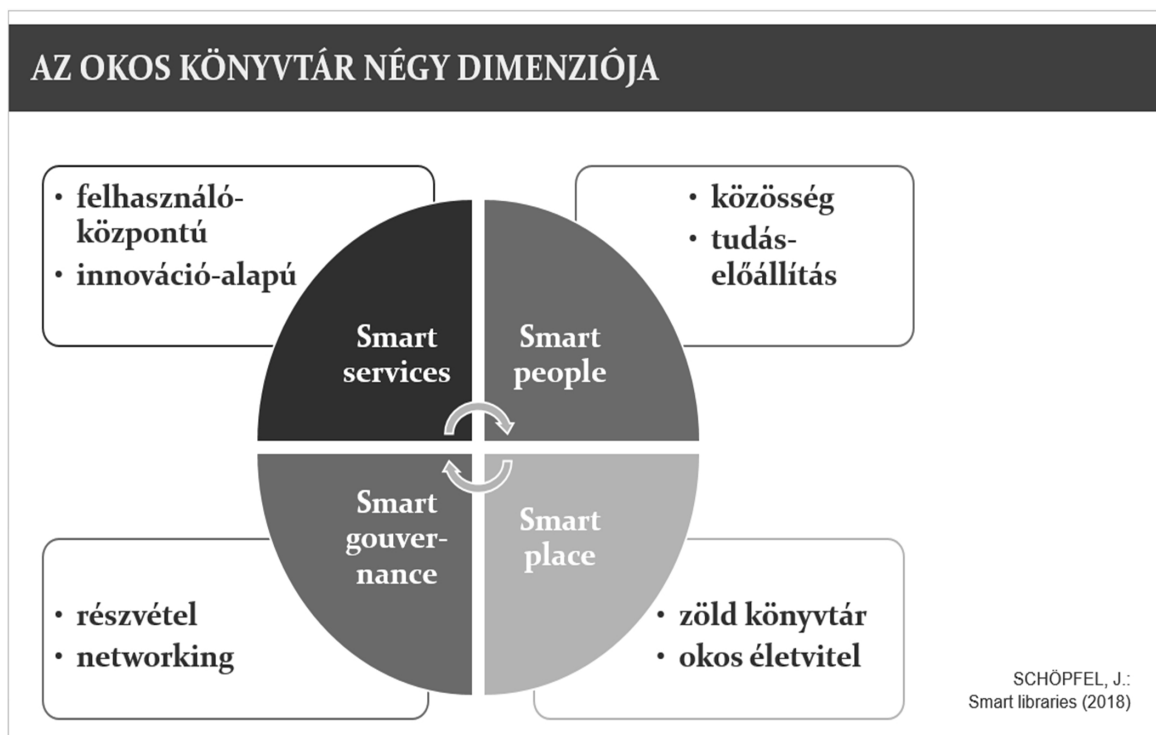
Maga a fogalom, „okos város”, eredetileg a digitális technológiák fejlődéséhez és az azok segítségével kifejleszthető, hatékony közszolgáltatásokon alapuló települések kialakításához kapcsolódott. Mára azonban jelentősen kibővült a tartalma: olyan intézkedések, fejlesztések gyűjtőhalmazává vált a kifejezés, amelyek a városok, a városi életkörülmények és a városokban élők közérzetének, életminőségének javítását célozzák meg. E fejlesztésekben a digitális technológia mellett megjelent a tudatos gazdálkodás és a fenntarthatóság követelménye, valamint a hagyományos, bevált módszerek újrafelfedezése, a mai igények szolgálatába állítása. Az okos város programok egyik stratégiai kulcsterülete lett az okos életvitel témaköre, s az okos várossá válás sarkalatos céljává vált a városok élhetőségének megőrzése és fejlesztése, valamint az életkörülmények és az életminőség javítása.

A *Smart Budapest*⁴ terv jövőképe például az életminőség javításához a modernizációt és a digitális technológiát mint eszközt, a fenntarthatóság jegyében a természetközeli állapothoz való visszatérést, valamint a társadalmi szerepvállalás erősítését, az emberi erőforrások aktív és kreatív hasznosítását tartalmazza. E jövő megteremtéséhez alapvető fontosságú a jó (digitális) infrastruktúra, illetve az arra épülő elektronikus szolgáltatások rendszerének kiépítése, de az is elengedhetetlen, hogy a lakosság képes legyen a digitális eszközök használatára, és rendszeresen használja is a digitális alkalmazásokat, megoldásokat, szolgáltatásokat. A jövőkép harmadik eleme tehát a társadalmi szerepvállalás növelése, „hiszen egy város akkor tud igazán sikeres lenni, ha természeti és gazdasági lehetőségei mellett emberi erőforrásait is hasznosítja.”⁵ A dokumentum horizontális célként jelöli meg a szolgáltató város megteremtését: „Az okos város alapkövetelménye a magas színvonalú, hatékonyan működő, mindenki számára azonos feltételek mellett igénybe vehető közszolgáltatásokat nyújtó, stabil és kiszámítható városműködtetés. A szolgáltatás- és ellátásbiztonság színvonalának növelésének ki kell terjednie a városüzemeltetés valamennyi területére, kezdve a közmű-szolgáltatásoktól a közlekedésen át egészen az általánosan vett információs hozzáférésig, ellátottságig.”⁶ A közszolgáltatások magukba foglalják tehát az információhoz való hozzáférés biztosítását is, mely feladat legfőbb letéteményesei a könyvtárak.

Okos könyvtár

Joachim Schöpfer, az Université de Lille professzorának nevéhez fűződik az okos könyvtár modelljének megteremtése, amely egyfajta válaszlehetőség a könyvtárak létét, szükségességét megkérdőjelező felvetésekre. Az okos könyvtárnak egyelőre nincs egy mindent átfogó, pontos és részletes definíciója, de maga a fogalom és a modell jól leírja a könyvtárak életében lejátszódott legfontosabb változásokat és segíti a jövő könyvtárának elképzelését, kialakítását. Az okos könyvtár Schöpfer értelmezésében egyfajta információs hub-ként hozzáférést biztosít az információhoz és támogatja az információs műveltség fejlesztését. Az okos könyvtárban különböző okos megoldások biztosítják a legkorszerűbb, minőségi könyvtári szolgáltatások alapjait. Megvalósításában a könyvtáraknak úgy kell részt venniük, hogy közben nem adják fel alapfunkcióikat.

Az okos könyvtár Schöpfer szerinti négy dimenziója (1. ábra):

1. ábra
Az okos könyvtár négy dimenziója⁷

1. az okos, felhasználóközpontú vagy közösségvezérelt, a szolgált közösség igényeire és szükségleteire reflektáló és innováció alapú szolgáltatások dimenziója;
2. az okos emberek, az okos társadalom és közösségek dimenziója;
3. az okos, fenntartható és az okos életvitelt támogató hely dimenziója; valamint
4. az okos irányítás (kormányzás) és menedzsment dimenziója, amely magába foglalja a szolgált közösséggel való partnerséget és a lehető legszélesebb körű együttműködést, networkinget is.

Most nézzük ezt a négy dimenziót részletesebben!

Okos szolgáltatások

Az okos szolgáltatások kapcsán természetesen módon elsőként a legkorszerűbb, innovációs technológiák, IKT eszközök és okos eszközök könyvtári alkalmazására gondolhatunk (pl. RFID, mobil- és drótnélküli hálózatok, távoli hozzáférés, szemantikus web, mesterséges intelligencia, IoT, gépi fordítás, hang- és képfelismerés, természetes nyelvi feldol-

gozás, kiterjesztett valóság stb.). Ugyanakkor fontos hangsúlyoznunk azt is, hogy mindezek az eszközök valójában csak akkor lesznek ténylegesen okos megoldások, ha felhasználóközpontú, közösségvezérelt szolgáltatásfejlesztés elemeként alkalmazzuk, illetve ha a felhasználók tudják is használni őket. „*Smart is more user-friendly than intelligent*”, vagyis az okos megoldás inkább felhasználóbarát, mint pusztán intelligens⁸. Vagyis ahelyett, hogy megpróbálnánk a felhasználót a meglévő könyvtári szolgáltatásokhoz adaptálni, az okos könyvtáraknak kell a felhasználói igényekhez alkalmazkodniuk.

Okos emberek

Az okos emberek, okos társadalom dimenziója kapcsán a legfontosabb hívószavak: az információhoz való hozzáférés; a tudás-előállítás, az új tartalmak létrehozása; az okos egyének és okos közösségek, s ehhez kapcsolódóan az okos könyvtári közösségek – beleértve a használókat és a könyvtárosokat egyaránt. A XXI. század könyvtárában az emberek nem pusztán olvasók, hanem fogyasztók és kreatórok is: alkotói, előállítói új tartalmaknak (vö. alkotás

helyeként működő könyvtár), a könyvtárosok pedig egyfajta vezető, irányító, facilitatori és co-kreátori szerepet töltenek be.

Okos város csak okos emberekkel építhető. Az okos város polgára rugalmas, kreatív, toleráns, kozmopolita, felhatalmazottsággal bír, résztvevő, akinek képzettsége, felkészültsége emberi és társadalmi értéket jelent. Ezeket a tulajdonságokat kell a könyvtári szolgáltatásoknak támogatniuk.

Okos hely

A harmadik dimenzió fő aspektusai egyrészt maga a fizikai tér (a könyvtárápületek, a terek), ahol a kulcsszó a rugalmasság; másrészt pedig a könyvtár mint hely, ahol a dolgok történnek, még hozzá fontos, emlékezetes dolgok (legyenek azok kellemesek vagy kellemetlenek)⁹. A dimenzió hívószavai a fenntartható, zöld könyvtár, valamint az okos életmód támogatása (egészség, biztonság). Az okos helyként működő könyvtár működésével és szolgáltatásaival kapcsolódik az okos környezet megteremtéséhez:

- egyrészt ökológiai aspektusból (zöld könyvtár, fenntartható épületek, forrásmenedzsment), másrészt
- a könyvtárápületekhez kapcsolódó, az okos életmóddal összefüggő megoldásokkal (pl. monitoring rendszerek, biztonságos, egészséges környezet), harmadrészt pedig
- a találkozások helyeként működő könyvtárként, ahol az innovatív megoldások alkalmazása éppen olyan fontos, mint a közösségépítés, a helyi közösségek és a társadalmi kohézió erősítése. Ennek kulcsfontosságú eleme a különböző új eszközök, módszerek – mint például a közösségvezérelt működés¹⁰, a placemaking¹¹ vagy a design thinking¹² – könyvtári alkalmazása.

Okos irányítás, kormányzás

E dimenzióknak intézményi és politikai aspektusa egyaránt van; hívószavai az együttműködés, a kollaboráció, a kooperáció, a partnerség, az állampolgárok bevonása, a részvétel és networking.

Az okos menedzsment egyrészt egy átláthatóbb adminisztrációt, működést, a könyvtári adatok valós idejű elemzését és felhasználását jelenti a könyvtári stratégiaalkotásban és döntéshozatalban a minőség javítása érdekében; másrészt a felhasználók részvételét a működési és fejlesztési döntésekben, azaz a felhasználó a könyvtár érdekelt felévé (stakeholder)

válik, s részt vesz a könyvtár működtetésében és adminisztrációjában is.

Az okos networking, az intelligens hálózatépítés az okos kormányzás második aspektusa, vagyis más szavakkal a könyvtár nyitottsága és beágyazottsága társadalmi és kulturális környezetében. A könyvtárnak olyan intézményként kell működnie, amely egy nagyobb ökoszisztéma elemének tekinti magát, s folyamatosan nyitott a partnerségre. Az okos kormányzás kulcsszava a kollektív intelligencia, amelynek alapja a könyvtár személyzete, a könyvtár közössége és a partnerintézmények közötti megosztott felelősség. A közkönyvtár sok szempontból hozzájárulhat a helyi politikához, a kultúrához és az oktatáshoz, s fontos szereplője az információs műveltségi hátrányok felszámolására irányuló kezdeményezéseknek a releváns információkhoz és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása és a különböző könyvtári programok révén.

Jó gyakorlatok

IFLA

Az IFLA az *ENSZ Agenda 2030 – Sustainable Development Goals* című programjával¹³ összefüggésben tárja fel az okos városok és a könyvtárak kapcsolódási lehetőségeit. Az ENSZ 11. sz. fenntarthatósági célterülete a fenntartható városokkal és közösségekkel foglalkozik (SDG11 Sustainable Cities and Communities). Ennek értelmében az IFLA az egyetemes alapszolgáltatások szükségességét hangsúlyozza, amelyet a könyvtárak biztosítani tudnak, s mindenki számára biztonságos, megbízható helyet kínálnak, ugyanakkor a tanulás és képzés támogatása révén hozzá tudnak járulni az emberek különböző készségeinek és képességeinek fejlesztéséhez is. Az okos városok teljes hatása azonban csak akkor jelentkezik, ha a társadalom minden tagja kihasználhatja a kínált lehetőségeket, a jobb összeköttetéstől az új digitális szolgáltatásokig és a döntéshozatalba való bekapcsolódás esélyéig.¹⁴

ALA

Az American Library Association (ALA) a fő könyvtári trendek közé sorolja az okos városok témáját¹⁵. Technológiai alapú megközelítésükben az okos városok három fő eleme

- az információs és kommunikációs technológiák (IKT), amelyek adatokat generálnak és összesítenek,

- a különböző analitikai eszközök, amelyek az adatokat felhasználható információkká alakítják, valamint
- mindazok a szervezeti struktúrák, amelyek ösztönzik az együttműködést, az innovációt és ezen információk alkalmazását a nyilvános problémák megoldása, a polgárok életének javítása érdekében.

E folyamatokban a könyvtárak mint adat- és információgyűjtő, megőrző és szolgáltató intézmények szerepét emelik ki (ld. nyílt adatok és e-kormányzás); a könyvtárak mint mindenki számára elérhető és biztonságos terek jelentőségét hangsúlyozzák (melyek ebbéli minőségükben segíthetik az egyenlőtlenségek leküzdését), s amelyek ugyanakkor fontos helyszínei a közösségi párbeszédnek és találkozásoknak is.

Ausztrália

Ausztrália másfél ezer közkönyvtára között ún. zászlóshajókat, hagyományos könyvtárakat és mobil könyvtárakat egyaránt találni. A közkönyvtárak szolgáltatásait évente mintegy 8,6 millió regisztrált könyvtárhasználó veszi igénybe, a könyvtárlátogatások száma pedig eléri a 112 milliót. Az Australian Library and Information Association (ALIA) 2016-ban egy brosrában¹⁶ mutatta meg, hogyan támogatják a könyvtárak az okos város programokat. Megfogalmazásuk szerint az ausztrál közkönyvtárak

- díjnyertes könyvtárépületekkel segítik az okos városok megteremtését;
- hozzáférést biztosítanak a legkorszerűbb technológiai eszközökhöz és megoldásokhoz;
- működésükkel és szolgáltatásaikkal támogatják a gazdasági jólétet;
- lehetővé teszik a kreatív iparágak hálózatosodását és növekedését;
- informális és nem formális oktatási lehetőségekkel, programok gazdag kínálatával támogatják a művelt, írástudó nemzet megteremtését;
- digitális hozzáférés és szolgáltatások biztosítása révén segítik a bevándorlók és a helyi közösségek tagjainak bevonódását a társadalomba.

Több ausztrál könyvtár épülete díjnyertes építészeti alkotás, s mint ilyen, a városok okos város törekvéseinek fizikai manifesztációja, építészeti fókuszpont és közösségi központ. A közkönyvtárak technológiai hotspotokként szélessávú internet-hozzáférést biztosítanak, nyugodt, biztonságos környezetben, korszerű IKT eszközökkel felszerelve, különböző továbbképzéseket, programokat kínálva kicsiknek és nagyoknak.

Az információs források, a hozzáférés biztosítása, az internetkapcsolat, az ezekre épülő szolgáltatások és képzések révén, valamint üzleti inkubátor térként a co-workingre is lehetőséget kínáló terek segítségével a közkönyvtárak hozzájárulnak a gazdasági prosperitáshoz.

A közkönyvtárak évente több mint 128 millió dollár értékben vásárolnak könyveket, e-könyveket és egyéb dokumentumokat, ami értékes támogatást jelent mind az alkotóknak, mind pedig a kiadóknak. Kapcsolatot teremtenek a szerzők és az olvasók között, és segítenek abban, hogy az emberek felfedezzék az olvasás örömét. A könyvtárakban szervezett író-olvasó találkozók, felolvasások közvetett (anyagi) haszonnal is járnak az írók, sőt, az illusztrátorok számára is – a könyvtárak munkájukkal így a kreatív iparágakat is támogatják.

A közkönyvtárak születéstől kezdve népszerűsítik az olvasást. Évente mintegy 121 ezer mesefoglalkozást, mondókázást, felolvasást szerveznek, amelyek mintegy 3,1 millió résztvevőt vonzanak. Ezen programok és az évi 171 millió kikölcsönzött dokumentum révén hozzájárulnak a lakosok olvasás- és íráskészségének fejlődéséhez, valamint a digitális, pénzügyi és információs műveltség kialakulásához.

Meseolvasással, verseléssel, bábozással, internet és programozó tanfolyamokkal, robotika foglalkozásokkal segítik valamennyi korosztály informális tanulását, de támogatják a formális oktatás minden szintjét és típusát is a közoktatástól a felsőoktatáson keresztül a szakképzésig. Gyűjteményeikkel, az információs forrásokhoz való hozzáférés biztosításával, programokkal és képzésekkel, valamint találkozó- és tanulóhelyekként működő tereikkel segítik az iskola-rendszeren kívüli oktatás bármely formáját.

Történeti gyűjteményeik digitalizálásával, digitális tartalmak létrehozásával, a digitális hozzáférés biztosításával segítik a kulturális örökség megőrzését és feltárását, valamint új tartalmak létrehozását. Diákok, vállalkozók, kutatók, családtörténészek, írók és még sokan mások részesülnek évente a sok milliónyi könyv, kézirat, kép, térkép és egyéb dokumentum digitális feltárásának és hozzáférhetőségének előnyeiből.

A könyvtárak, gyűjteményeik és szolgáltatásaik az esélyegyenlőség elve alapján, a korszerű technológiák alkalmazása és a hátrányos helyzetűeknek nyújtott speciális szolgáltatások révén a közösség valamennyi tagja és csoportja számára elérhetőek. Segítik továbbá a bevándorlók beilleszkedését: a közkönyvtár az egyik első kapcsolódási pont az újonnan érkezők

számára. Gyűjteményeik, programjaik, nyelvtanfolyamaik, valamint a könyvtárosok személyes segítségével mind nagyban támogatják a hasonló kormányzati szolgáltatások sikerességét, az újonnan érkezettek integrációját.

Zárszó

Boyd Cohen urbanista az okos városok megteremtéséhez kapcsolódó célok elérésében hat fő területet határoz meg (melyeket ma már a smart city alappilléreinek is tekintenek):

1. okos társadalom,
2. okos életvitel,
3. okos környezet,
4. okos kormányzás,
5. okos gazdaság,
6. okos mobilitás¹⁷.

E területek közül a könyvtárak működésükkel, tevékenységükkel, szolgáltatásaikkal és megfelelő (okos) fejlesztésekkel, véleményem szerint, közvetlenül két területhez, az okos társadalom és az okos életvitel témaköréhez tudnak kapcsolódni, közvetetten azonban az okos környezet és az okos kormányzás céljait és fejlesztési terveit is képesek támogatni.

Az okos társadalom megteremtésének indikátorai – az oktatás és képzés, a kreativitás és a befogadás – mind olyan területek, amelyek hangsúlyosan jelennek meg a közkönyvtárak stratégiai tervében, értékrendjében, szolgáltatási struktúrájában és programkínálatában is. Az okos életvitel, a minőségi élet, az egyéni és közösségi jól-lét megteremtését biztonságos épületeikkel, tereikkel, szolgáltatásaikkal, kultúrákövetítő szerepükkel és gazdag kulturálisprogram-kínálatukkal tudják szolgálni a könyvtárak. Az okos környezet megteremtését a könyvtáráépületek fenntarthatósági és hatékony forrásmenedzsment szempontú kialakítása, átalakítása és üzemeltetése, okos megoldások alkalmazása szolgálhatja, míg az okos kormányzás célkitűzéseikhez közfeladatot ellátó, mindenhol és mindenki számára elérhető közszolgáltatóként tudnak hozzájárulni.

Ha ezeket a szempontokat tudatosan érvényesítjük a könyvtárak mindennapi működtetésében és a fejlesztésekben, azok magas minőségben lesznek képesek szolgálni a települések rövid, közép és hosszú távú fejlesztési terveit, a fenntartható, modern, magas életminőséget kínáló, élhető, okos városok, települések megteremtését. A könyvtárak infrastruktúrájukkal, szolgáltatásaikkal és felkészült, szakképzett szakembereikkel segíteni tudják az okos városnak a

fejlesztési dokumentumokban vázolt jövőképe és a szolgáltató város megteremtésével kapcsolatos célkitűzések elérését, teljesítését.

Irodalom

(Az elektronikus források megtekintése: 2020. január 26.)

10 ways that libraries power smart cities / <https://read.alia.org.au/10-ways-libraries-power-smart-cities>

BOYD, Cohen: The Smart City Wheel / https://www.researchgate.net/figure/The-Smart-city-wheel-by-Boyd-Cohen_fig3_317269039

JOHNSON, Ian M.: Smart Cities, Smart Libraries, and Smart Librarians. Conference Paper presented at 'Smart City and Library Service', 6th Shanghai International Library Forum, Shanghai, China, 18-19 July 2012. / https://www.researchgate.net/publication/301229590_Smart_Cities_Smart_Libraries_and_Smart_Librarians)

LEORKE, Dale - WYATT, Danielle – MCQUIRE, Scott: „More than just a library”: Public libraries in the ‘smart city’. = City, Culture and Society, 2018. <https://doi.org/10.1016/j.ccs.2018.05.002>

MAINKA, Agnes (et.al.): Public Libraries in the Knowledge Society: Core Services of Libraries in Informational World Cities. = Libri, 63. vol. 2013. 4. no. 295–319. p. <https://www.researchgate.net/publication/263373392>

NAM, Taewoo – PARDO, Theresa A.: Conceptualizing Smart City with Dimensions of Technology, People, and Institutions. = The Proceedings of the 12th Annual International Conference on Digital Government Research / https://inta-aivn.org/images/cc/Urbanism/background%20documents/dgo_2011_smartcity.pdf

SCHÖPFEL, Joachim: Smart Libraries. = Infrastructures, 43. vol. 2018, 3.no. DOI:10.3390/infrastructures3040043 / www.mdpi.com/journal/infrastructures

Smart Budapest program / https://budapest.hu/Documents/V%C3%A1ros%C3%A9p%C3%ADt%C3%A9si%20F%C5%91oszt%C3%A1ly/Smart_Budapest_%C3%B6sszefoglal%C3%B3_HUN.pdf

Smart Cities / <http://www.ala.org/tools/future/trends/SmartCities>

Jegyzetek

(Az elektronikus források megtekintése: 2020. január 26.)

1. AKönyvtári Intézet „Okos városokban okos könyvtárak” című rendezvényén 2019. november 5-én elhangzott előadás szerkesztett változata.
2. A four-space-model-ről magyarul itt lehet olvasni: Könyvtár és közösség (3. rész) – Funkciók és terek kapcsolata a közösségvezérelt könyvtárban. Forrás: <http://libriandbd.blogspot.com/2016/07/konyvtar-es-kozosseg-3-resz-funkciok-es.html>
3. Forrás: Az okos város, mint működési modell / <http://lechnerkozpont.hu/cikk/az-okos-varos-mint-mukodesi-modell>
4. Budapest okos város jövőképe. Elérhető: <https://bit.ly/2vpxS3h>
5. Smart Budapest, 9. p.
6. Smart Budapest, 14. p.
7. Forrás: SCHÖPFER, 6. p.
8. NAM-PARDO, 2. p.
9. Space vagy place, tér vagy hely? Tér: nincs közvetlen társadalmi kapcsolatban az emberrel, nem kapcsolódik hozzá érték, többé-kevésbé absztrakt. Hely: sokrétű jelentése a hely vagy a helyszín mellett egy teret vagy akár egy települést, településrészt vagy más lokációt is magába foglalhat.
10. Részletesen ld. KOVÁCSNÉ KORENY Ágnes: Könyvtár és közösség, avagy a közösségvezérelt könyvtár elmélete és gyakorlati megvalósításának lehetőségei. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 65. évf. 2018. 1. sz. 15–26. p.
11. Részletesen ld. KOVÁCSNÉ KORENY Ágnes: Placemaking – a közkönyvtári terek kialakításának elvi és gyakorlati kérdései. = Könyvtári Figyelő, 2018. 2. sz. p. 175–187. p.
12. Részletesen ld. KOVÁCSNÉ KORENY Ágnes: Könyvtár és közösség, avagy a közösségvezérelt könyvtár elmélete és gyakorlati megvalósításának lehetőségei. 2. rész Közösségvezérelt szolgáltatástervezés és a design thinking módszer alkalmazása a könyvtárban. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 66. évf. 2019. 1. sz. p. 18–32.p.
13. Az ENSZ fenntarthatósági céljairól és annak könyvtári vonatkozásairól részletesen lásd: <http://libriandbd.blogspot.com/2017/01/kozkonyvtarak-es-az-ensz.html>
14. IFLA Inclusive Smart Cities: Not Without Libraries! <https://www.ifla.org/node/53202>
15. Library of the Future. Trends: <http://www.ala.org/tools/future/trends/SmartCities>
16. 10 ways that libraries power smart cities: <https://read.alia.org.au/10-ways-libraries-power-smart-cities>
17. Forrás: https://www.researchgate.net/figure/The-Smart-city-wheel-by-Boyd-Cohen_fig3_317269039

Beérkezett: 2020. január 26.

Lezárult az ALMPUB projekt

2020. január 20-án a norvégiai Oslóban került megrendezésre a 2016–2019 között lezajlott ALMPUB projekt (The ALM Field Digitalization and the Public Sphere – Könyvtári, levéltári és múzeumi szektor, digitalizálás és a nyilvános szféra) zárókonferenciája a Norvég Nemzeti Könyvtárban. A projekt európai összehasonlításban vizsgálta a könyvtárak, levéltárak és múzeumok mint nyilvános intézmények szerepét a társadalomban. A hat országban lefolytatott kérdőíves vizsgálatok mellett számos esettanulmány is készült olyan résztémákról, amelyek kiegészítik az empirikus kutatásokban összegyűjtött adatokat. Az Oslói Városi Egyetem (OsloMet) által kezdeményezett és koordinált projekt összköltségvetése 15 millió korona volt, amelyet a Norvég Kutatási Tanács a KulMedia program keretében finanszírozott. A projektvezető egyetem mellett a projektben részt vett a Norvég Nemzeti Könyvtár, a Nyugat-Norvégiai Főiskola, a Tromsø-i Egyetem (Norvégia), Uppsala-i Egyetem (Svédország), Koppenhágai Egyetem (Dánia), Potsdami Egyetem (Németország), Chur Egyetem (Svájc) és az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézete.